

Hartleb Kazimierz Jan

Data urodzenia: 1886

historyk, członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego w Toruniu w l. 1946–1951.

Urodził się w Zimnej Wodzie k. Lwowa w rodzinie inteligenckiej, Adama inspektora szkolnego i Antoniny Gołębiowskiej. W 1904 r. ukończył z odznaczeniem gimnazjum we Lwowie i rozpoczął studia z historii, historii sztuki i literatury na Uniwersytecie im. Cesarza Franciszka I we Lwowie. W czasie studiów pełnił funkcję prezesa Koła Historyków (1904–1909). W 1909 r. z oceną „summa cum laude” uzyskał stopień doktora na podstawie pracy „Jan Ocieski – kanclerz wielki koronny”. Po studiach pracował w Bibliotece Uniwersyteckiej we Lwowie (1909–1920). W 1920 r., po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej „Stosunki artystyczne na dworze ostatniego Jagiellona”, został docentem historii kultury polskiej na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (UJK), gdzie do 1931 r. prowadził seminarium z historii kultury. W 1923 r. przebywał na badaniach archiwalnych w Wiedniu, Warszawie i Gdańsku. W 1929 r. otrzymał nominację na profesora tytularnego historii kultury na UJK oraz został redaktorem naczelnym kwartalnika „Ziemia Czerwieńska”, wydawanego przez Oddział Lwowski Polskiego Towarzystwa Historycznego (PTH) do 1939 r. W l. 1931–1932 organizował i kierował Biblioteką Sejmu Śląskiego w Katowicach. Po powrocie do Lwowa objął stanowisko dyrektora Muzeum Przemysłu Artystycznego (1932–1936). Po sowieckiej okupacji Lwowa (1939–1941) został kierownikiem dwóch katedr: Katedry Historii Polski oraz Katedry Historii Powszechnej Nowożytnej na Uniwersytecie im. Iwana Franki we Lwowie. W czasie okupacji niemieckiej (1941–1944) był zatrudniony jako urzędnik, brał udział w tajnym nauczaniu na podziemnym UJK, gdzie wypromował pięciu doktorów i jedenastu magistrów. Pełnił również funkcję kierownika archiwum Związku Walki Zbrojnej-Armii Krajowej Obszaru Lwowskiego. W październiku 1945 r., po ekspatriacji ze Lwowa, przybył w grupie lwowskich profesorów do Torunia. Został zatrudniony jako profesor zwyczajny i kierownik Katedry Historii Kultury Polski na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W roku akademickim 1946/1947 pełnił funkcję prodziekana, a w l. 1947–1950 dziekana Wydziału Humanistycznego UMK. Ponadto był kuratorem studenckiego Koła Historyków. Aktywnie uczestniczył w reaktywowaniu TNT i nadaniu mu charakteru naukowego. Jego zainteresowania badawcze obejmowały historię kultury polskiej epoki humanizmu, dzieje reformacji – zwłaszcza na Litwie – oraz działalność Jana Zamojskiego, sekretarza Zygmunta Starego. W 1951 r., krótko przed śmiercią, został członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności. Od 1920 r. był również członkiem Towarzystwa Naukowego we Lwowie, działał w TNT (przewodniczący Wydziału I), Związku Historyków Sztuki i Kultury (wiceprezes) oraz PTH (członek zarządu). Zmarł we Wrocławiu. Pochowany na cmentarzu parafialnym na Salwatorze w Krakowie.

Literatura:

1. Serczyk J., *Kazimierz Hartleb, historyk kultury, profesor UMK*, [w:] *Toruńscy twórcy nauki i kultury (1945–1985)*, red. M. Biskup, A. Giziński, Warszawa 1989, s. 77–82, il.
2. Szulakiewicz W., *Hartleb Kazimierz Jan (Adam) (1886–1951)*, [w:] *Słownik biograficzny polskiej historii wychowania*, red. A. Meissner, W. Szulakiewicz, Toruń 2008, s. 286–289, bibliogr.

3. Włodarski B., *Kazimierz Jan Hartleb (1886–1951)*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 9, Kraków 1960–1961, s. 297.

Anna Supruniuk